

Izbija vsak dan razen nedelj in praznikov.
Izšel dnevno razen nedelj in praznikov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniki prostori: 2637 E. Lawrence av.
Office of publication: 2637 E. Lawrence av.
Telephone: Lawrence 4635.

LETO—YEAR XV.

Čena lista je 25.00.

Entered as second-class matter January 22, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., četrtek, 15. junija (June 15) 1922.

Subscription \$5.00 Yearly.

STEV.—NUMBER 139.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Razdor med operatorji; zmaga rudarjev se bliža.

Večja skupina operatorjev ima tajne sestanke, na katerih razpravljajo o ponudbi miru in novih pogojev rudarjem. V Pennsylvaniji se je ustanovila nova zveza premogovniških lastnikov, ki niso zadovoljni s pittsburški skupino. Nezadovoljni operatorji delujejo za mezidno konferenco z rudarji na stari način. Druge vesti s polja rudarjev.

Cleveland, Ohio. — Dne 13. t. m. se je izvedelo, da se je med operatorji pojavila močna akcija za konferenco z rudarji in končanje stavke, katera jim je že naredila neizmerno škodo.

T. K. Maher, predsednik Maher Collieries Co., je izjavil v torek, da — kolikor je njemu znano — da se vrše tajni sestanki med večjo skupino operatorjev po vsi državi z namenom, da se sporazumejo z ozirom na nove pogoje, ki jih ponudijo rudarjem.

Iz Pittsburga je prišla vest, da se je v Pennsylvaniji ustanovila nova zveza premogovniških lastnikov, ki niso zadovoljni s taktiko Pittsburgh Vein Operators' Asociacije; nova organizacija operatorjev se namerava separatno pogajati s rudarji.

Voditelji omenjene pittsburške organizacije operatorjev priznavajo, da je nastal razdor v njihovih vrstah in posledica mogoče bo, da se odpro pogajanja z rudarsko organizacijo na temelju starega četverdržavnega sistema na centralnem konkurenčnem polju mehkega premoga.

Lokalni ohijski operatorji so mnenja, da prelom med operatorji na polju mehkega premoga ni več daleč.

Cincinnati, O. — William Green, tajnik rudarske organizacije United Mine Workers of America, je rekel v torek na konvenciji Ameriške delavske federacije, da je bil informiran, da se že nekaj časa vrši vstajsko gibanje med premogovniškimi operatorji za centralnem konkurenčnem polju. Vstajski operatorji delujejo za mezidno konferenco z zastopniki rudarske organizacije.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Uradno poročilo iz Bele hiše se glasi, da Hardingova administracija ne bo vzela nikakršnega drastičnega koraka za končanje rudarske stavke.

New York, N. Y. — Pennsylvanski gubernator Sprout je odgovoril Samuelu Untermyerju — ki se je bil pritožil v imenu American Civil Liberties Union glede nasilnosti policijske kompanije glede v stavkovnih okoliščinah — da bo zadevo preiskal in skrbel, da so kaznovani vsi tisti, ki so kršili zakona.

Untermyer je opozoril gubernatorja Pennsylvanije na škandalozne dogodke v Vintondalu, ki so se odigrali zadnje dni v maju v zvezi z obiskom omenjene naselbine po odvetniku Arthurju Garfieldu Haynu in New Yorku. Unija za ameriške civilne svobode, ki je objavila Sproutov odgovor, javlja, da poskrbi, da se bo gubernator držal svoje obljube.

Crosson, Pa. — (Feder. Press.) — Tukajšnja kompanijska "justica" se vedno selje komedije in farse, ki dajejo stavarjem obilo smeha. Bert Thompson, podpredsednik največje krajevne organizacije rudarjev v Windberju, je bil aretiran zaradi tega, ker je gledal, kako so štirje streli peljali stavkavka na delo. Kompanijski mirovni sodnik je povedal Thompsonu, da je obtožen "sumljivega gledanja" in ga vprašal, če se žuti krivoga.

"Na vsak način je bila zelo sumljiva komedija, katero sem gledal," je odgovoril Thompson. Bil je izpuščen, ko je položil \$10, katere je pozneje dobil govornje. Organizator Powers Hapgood je dobil od farmarja blizu Hooversville dovoljenje, da sme obdržati shode rudarjev iz rova Old Colony na njegovem zemljišču. Ko je bos rudnika izvedel, kaj se pripravlja, je skočil na ford in drvil na farmo z namenom, da pregovori farmarja in prepriča shod. Ford se je pa udri v blato in bos ni mogel dolgo časa nikamor. Ko se je izvlekel iz blata,

STOPNJEVAJE SE ZNIŽUJE MEZDA ŽELEZNIČARJEV.

ODLOKI ŽELEZNIČARSKO DELAVSKEGA ODBORA MOGOČE ODPRO OČI DELAVSKIM VODITELJEM.

Zmota štirih velikih železniških organizacij je ojmajšila železniški delavski odbor.

Washington, D. C. — Železniški delavski odbor reše mesde železničarjem počasi, stopnjeva je v sigurno. Rezanje mezde se bo nadaljevalo, dokler ne bo mezda vseh železniških kategorij obrezana, izvzemši sprevednikov, zaviračev, kurjačev in strojevodij. (To je zdaj jasno. In "dor dvomi o tam, je slep za dogodke, ki se vrše okoli njega. Mogoče ta resnica združami delavske voditelje, da vidijo in spoznajo, kam je vodila njih taktika.

Železniški delavski odbor znižuje mezde in poslabšuje delavne razmere na železnicah. Da je železniški delavski odbor zavzel tako taktiko, morajo postati varoki, kajti na svetu se ne spodi ničesar brez vrstov. Številne velike železniške bratovščine so imela lani lepo priliko preiti v ofenzivo, pa tega niso storile, ker so se ravna po načelu, da jih nič ne briga, dokler niso sprejeti taki zaključki, ki škodijo tudi njim. Letos je položaj popolnoma spremenjen. Železniški delavski odbor je bil opogumljen, ko je opazil, da se sprevedniki, zavirači, kurjači in strojevodje ne gnaajo in zniževal je mezde še nadalje. Kmalu doseže zniževanje mezde tudi sprevednika, kurjače, strojevodje in zavirače. In kaj potem? Lani se ni bilo odloka največjega zveznega sodišča, po katerem se lahko unije težijo za odškodnino, ako nje-ni člani napravijo "škodo" in ovirajo meddržavno trgovino. Letos ta odlok postoji in izdan je bil ob času največjega nepokoja med železničarji zaradi rezanja mezde.

Železničarji so bili od nekdanj zelo potrpečljivi ljudje, četudi so prejemali udarce za udarci. Kako nastopijo zdaj, se počaka "malu. Nekateri voditelji prerokujejo še večjo stavko, kot je bila v letu 1893, drugi pa pravijo, da stavke ne bo.

KRMLJA SE JE POGREBNILA.

Odkrila se je jama s šodno naravno priznamijo.

Wier, Kans. — Na Raffertyjevih farmi se je pogreznil lep kos zemeljske površine in prikazala se je sedemdeset čevljev globoka in devetdeset čevljev široka jama. Na dnu jame je tolmun, v katerem se voda dviga in pada. Nekateri ljudje so poskusili smeriti globoko, pa niso prišli do dna. Zemlja, ki se je pogreznila, je popolnoma izginila. Z njo je izginilo tudi pet in štirideset čevljev visoko drevo, ki je rastle na pogreznenem zemljišču.

NABIRANJE PRISPEVKOV ZA RUSIJO.

Dne 26. junija se vrši v Chicagu in okolici veliki "tag day", dan nabiranja prispevkov za stradajoče v Rusiji. Nabiranje bo sta vodila Ameriški pomočni odbor za Rusijo, čigar predsednik je bivši illinoiski gubernor Edward F. Dunne, in "Friends of Soviet Russia". Pričakovati in želiti je, da se nabere velika vsota.

je bilo že prepozno. Farmer se je smejal bosu, rekoč: "Prihodnje morate imeti boljše avtomobil."

VOJNA ODŠKODNINA JE V ŠKODO DELAVCEM V ANGLIJI.

London, 14. jun. — (Federated Press.) — Ben Tillett, prejšnji tajnik unije pristisničnih delavcev, je izjavil, da vojna odškodnina, katero plačuje Nemčija, več škoduje kot pa koristi delavcem v Angliji. Zaveriške čete v okupiranem delu Nemčije počro več kakor pa Nemčija plača v materialu. Posledica versalskega miru je, da je dva miliona angleških delavcev brez posla in druga dva miliona sta zaposlena le polovično. Petdeset odstotkov angleških tovornih ladij počiva v lukah.

GREŠNEGA KOZLA ODLAGAJO SEMINTJE.

VODITELJI REPUBLIKANOV V KONGRESU SE IGOVORJAJO NA PREDSEDNIKA.

Predsednik bo pa menda odločil odgovornost na kongresno večino.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Odločilna zmaga, ki jo je izvojeval Smith Brookhards pri primarnih volitvah v Iowa in je sledila zmagi Pinchota in Beverrida, je prepričala največje reakcionarje v stari gardi republikanske stranke, da progresivci pridobivajo tla in posledica tega je, da je na obeh koncih Pennsylvanske ceste nastala velika žalost.

Zadnje čase je predsednik pokazal precej volje, da odloči odgovornost na kongres zaradi ginevanja njegove popularnosti, ker kongres ni sledil njegovim priporočilom. Kongresni voditelji so pa na drugi strani pripravljani izgovoriti, da predsedniku manjše zmagoznosti voditelja in da je zelo pomanjkljiv v politični razsodbi. Razpoka med predsednikom in postavodajnimi podružnicami postaja večja s vsakim dnem in zelo dvomljivo je, ako bo predsedniku mogoče spraviati enbvenno predlogo za parobrodne družbe pred zaključanjem sedanjega pod streho ali pa poraziti predlogo za vojaško nagrado.

Kongresni voditelji gledajo na Harry Daughertyja kot na "Jona" administracije in upajo, da ga predsednik vrže v vodo, da pridobi sopet na popularnosti. Tega predsednik ne bo storil. Daugherty ni le njegov oči prijatelj, ampak je tudi njegov politični in svesti svetovalec. Prav najmanjša zveza izgleda ni, da predsednik zahteva njegovo rezignacijo.

Dokler pa Daugherty ostane v kabinetu, bo administracija v defenzivi, kajti boj proti Daughertyju je šele pričel in njegovi nasprotniki imajo še precej učinkovite municije, ki še ni poznana. Nikakor ni pošteno, ako se dolži Daughertyja, da je povzročitelj "grehov administracije. Daugherty predčuje le razmere. On je u činec, ni pa vrstov. Fall, Hoover, Mellon, Weeks, Denby in Hughes so pripomogli k dogodkom, ki povzročajo nezauzanje proti republikanski administraciji, in ne vodna nezmožnost kongresa je pa unična javno zaupanje.

Kljub temu pa prihajajo reakcionarji, ne glede na to, kdo je grešni kozel, hitro do spoznanja, da se 7-milijonska večina glasov za "normalnost" hitro krči, v kongresu in kabinetu je pa razočaranje. Slika se semintje bojeji glasovi, da bo republikanska večina v kongresu uničena. In kadar se snidejo pripadniki stare garde republikanske stranke v gardetobi, skivajajo žalostno, češ, da ne bodo pogrešali v senatu prihodnje jesen samo familijarni obraz Harry Newsa.

Položaj je tak, da bo Lynn Frazier, bivši gubernor, po axil pri primarnih volitvah v Severni Dakoti senatorja McCumberja. Townsend je na tleh, ki se majojo pod njim. Proti Poindexterju je vzrasla močna opozicija v Washingtonu, Kellog v Minnesoti postaja nervozen in celo stari senato Lodge stoji prvičkrat resnemu volilnemu boju nasproti. Reakcionarji ne vidijo rešitve. Opozicija narašča in veliki biznis se oblačuje, da je postavil človeka s tako voljo v Belo hišo, kot

KONVENCIJA AMERIŠKE DELAVSKE FEDERACIJE.

Boj za odpravo otroškega dela: stavka rudarjev in grozeča stavka železničarjev na dnevnem redu.

GOMPERS JE NAPADEL FEDERATED PRESS.

Cincinnati, O., 4. jun. — Konvencija je včeraj sprejela načrt boja proti otroškemu delu v Združenih državah. Vsa sila Ameriške delavske federacije pojde v boj za odpravo otroškega dela. V poročilu eksekutive, ki je bilo predloženo v pondeljek, je ostra kritika vrhovnega zveznega sodišča, ki je pred kratkim razveljavilo zakon proti otroškemu delu. "Federacija se že štirideset let bori za odpravo otroškega dela in svoj boj bo nadaljevala še toliko časa, če bo treba," se glasi poročilo.

Konvencija je sklenila, da se 21. junija vrši razprava glede razsodbe vrhovnega sodišča v zadevi Coronado Coal kompanije, ki je točila rudarsko unijo za odškodnino in deloma dobila tožbo.

James Duncan, delegat organizacije granitosekvoj, je predložil resolucijo, ki obsoja predlogo v kongresu za subvencioniranje trgovske mornarice. Resolucija je bila sprejeta.

Še te dni pride na dnevni red stavka rudarjev in grozeča stavka železniških delavcev. Kakor je videti iz sentimenta delegatov, bo konvencija sklenila, da Ameriška delavska federacija z vsami svojimi silami pomaga izvojevati zmago rudarjem in se potegne za pravice železniških delavcev.

Bratski delegatje iz Anglije in Kanade delujejo navzmoče, da se A. F. of L. sopes vrne v strokovno internacionalno.

Cincinnati, O. — (Fed. Press.) — Matthew Woll, eden podpredsednikov federacije in Gompersov oči prijatelj, je v svojem letnem poročilu konvenciji Ameriške delavske federacije napadel delavsko časnikarsko agencijo Federated Press. Obdolžil je agencijo, da "razširja škodljivo propagando" med unijami in da "služi sovražniku delavstva". Kdo je ta sovražnik, Woll ni povedal, namesto tega pa je priporočal delavskim listom, da se poslužujejo Gompersovega tiskovnega biroja.

Gompers je že večkrat povedal, da sovraši Federated Press zaradi njegovih (Pressovih) simpatičnih poročil glede industrijskega uniženja in Sovjetske Rusije ter samostojna delavske politične akcije. Gompers dobro ve, da je F. P. kooperativna organizacija, v kateri je okrog sto urednikov listov, ki izhajajo v Združenih državah in Kanadi. 58 listov, ki so člani F. P., je lastnina centralnih unij Ameriške delavske federacije. Ogrorna večina časopisov, ki so naročeni na vesti Federated Pressa, je lastnina delavskih organizacij.

Gompers in Woll nista dala nobenega dokaza, da F. P. "razširja škodljivo propagando" in da "služi sovražniku delavstva"; povedala sta le to, da F. P. podrobno poroča o gibanju elementov, ki so nasprotni njima, to je Gompersovi starokopitni politiki.

BANDITJE SO ODNESLI DENAR ZA IZPLAČILO DELAVCEV.

Chicago, Ill. — Avtomobil s štirimi banditi se je ustavil pred tovarno trdkce Boynton & Co. Trije banditje so zapustili avtomobil in vstopili v poslopje, četrti je ostal pri kolezu na avtomobilu. Devet pisarniških uslužbencev je moralo stopiti v kot, banditje so pa pograbilili torbice z denarjem in odšli s plenom na avtomobil. V torbici je bilo \$1,270 za izplačilo delavske mezde.

jo ima Harding. Njegova administracija plava od škandala do škandala, od zmote do zmote, washingtonski časnikarji, izkušeni in tipanju javne šile, priznajo zdaj tipanost, da je Hardingov režim bolj diskreditiran kot je bila Taftova administracija po prvem letu službovanja... In to nekaj pove,

ŠTIRINAJST KANDIDATINJ ZA KONGRES PRI LETOŠNJIH VOLITVAH.

Washington, D. C. — Narodna ženska stranka poroča, da bo pri letošnjih kongresnih volitvah več kandidatki kakor je bilo kdaj prej. Po dosedanjih poročilih kandidatice po štiri žene za senat in dvajset jih je priglasiilo kandidacijo za spodnjo kongresno zbornico. Stranka upa, da bo v prihodnjem kongresu sedelo najmanj ducat žensk.

RUSI PONUJAJO OGROMNE KONCESIJE.

Konferenca v Haagu, ki se odpriva danes, bo strogo tajna.

FRANCIJA BO NASTOPANA.

Haag, Holandija, 14. jun. — Zastopniki Sovjetske Rusije na mednarodni ekopomski konferenci, ki se odpriva tukaj jutri, so pripravljani ponuditi komercialne koncesije, ki so vredne približno milijardo dolarjev, ako dobi moskovska vlada dobre pogoje.

Koncesije se tičejo rudnin, železniške konstrukcije, poljedelkega izboljševanja in lesa.

Nekaj delegatov je že dospelo v Haag. Nizozemska vlada ni še zdaj dobila odgovora od vseh držav, ki so bile povabljene, da pošljejo delegate. Konferenca se bo vršila v dvorani Mirovne palače in bo strogo tajna. Časnikarski poročevalci bodo prejeli dnevna poročila. Na konferenci ne bo ministrskih predsednikov in drugih velikih diplomatov kot so bili v Genovi.

Paris, 14. jun. — Francoska vlada je včeraj sklenila, da pošlje skupino izvedencev v Haag.

Berlin, 14. jun. — Buržoazna "Deutsche Allgemeine Zeitung", organ Hugona Stinnesa, piše, da Nemčija ne bo mogla plačati vojne odškodnine, dokler zavezniki ne izpraznijo Dulsburga, Dusseldorfa, Ruhrorta, levega brega reke Ren in kotline Saar, preuredijo meje v Gornji Šleziji, dovoje Nemčiji svobodno trgovino s Danzigom in odpravijo 26-odstotni davek na nemški izvoz. List piše dalje, da Nemčija ne more plačevati odškodnine in obnem vdrljavati ententni militarizem na svojih tleh.

KLATO PRIHAJA V AMERIKO.

Delavci ga vidijo prav malo.

Hoboken, N. J. — Zopet prihaja velika množina zlata v Ameriko. Parnik, ki je naložil za \$35,000,000 do \$37,000,000 zlata, je zapustil Kopenhagen 1. junija. Za \$30,000,000 zlata dobi Narodna komercialna banka. Ves čas je bilo zlato zastraženo na parniku. Tukaj ga izlože v oklepne vozove, ki bodo močno zastraženi.

ŽEPNI TATOVJI NE SPOŠTUJEJO CELO DETEKTIVSKE LASTNINE.

Milwaukee, Wis. — Detektiva John Prohaska so odkrili žepni tatovi, ko je bil v službi na "barnevalu, da varuje občinstvo pred žepnimi tatovi. Več detektivov je prejelo nalog, da iščejo predzrne uznoviče: ki ne spoštujejo celo detektivske lastnine. Če bo nova odredba kaj pomagala, je zelo dvomljivo, ker žepni tatovi ne pripovedujejo radi, kje in koga so okradli, ampak take dogodke pridreže zase kot tajnosti, ki spadajo v njih uznovičarsko obrt.

ŠTEVILO ŽRTEV VITARJA V NEW YORKU SE MNOŽI.

New York, N. Y. — Prva poročila so govorila, da je postalo žrtev vitarja okoli petdeset oseb. Poročilo iz predmestij povišuje število žrtev na sedemdeset. Pet in petdeset oseb je bilo ubitih in petnajst jih pogrešajo.

VREME.

Chicago in okolice: V petek jasno. Lahki vzhodni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 75, najnižja 63. Sonce izide ob 5:14, zaide ob 8:26.

JAVNA POZORNOST JE OBRNJENA NA RAZNE ZADEVE.

ZAGOVORNIKI COLNINE PALEPO V MIRU IZDELUJEJO COLNINSKO PREDLOGO.

Ako bo predloga sprejeta, bo nakloila ljudstvu več sto tisoč nedirektnega davka na leto.

Washington, D. C. — Med tem ko se javna pozornost obrača na senzacionalne dozdevne bitke radi vojaške nagrade in na pseudo-postopanje proti vojnim profiterjem in na druge reči, lepo melje republikanska mašina Fordney-McCumberjevo colninsko predlogo, ki bo ljudstvu obesila več sto tisoč dolarjev nedirektnega davka na leto.

Republikanska stranka je v kongresu izgubila kontrolo v letu 1910 in Taft je bil dve leti kasneje odločno odklonjen radi nepravilne Payne-Aldrichove colninske postavbe. Ljudstvo se je namreč podušilo, kaj je colnina. Kajti pri dveh prejšnjih predsedniških volitvah je bilo glavno vprašanje. Republikanci so obljubili, da bodo revidirali colnino nizdol in prelomili so svojo obljubo. Posledica je bila, da so bili pri volitvah strašno poraženi.

Fordney-McCumberjeva predloga je slabša kot Payne-Aldrichova postava. Sedanja predloga poviljuje v splošnem colnino za petdeset odstotkov in zdaj je manj varokov za visoko colnino kot v letu 1908. Payne-Aldrichova postava je bila polna "dvomljivega benedila" in je bila brezdvomno diktirana od velikega hianisa. Ali sele dvomljivo je, če je bila kongresu kdaj predložena — katera predloga, ki bi ohaščevala popolno vklonitev pred organiziranim monopolom tako jasno kot predložena colninska predloga, katero zdaj melje stara garda republikanske stranke dan za dnem in redno.

Fordney-McCumberjeva predloga se dotika življenjskih interesov ameriškega ljudstva. V resnici je bolj važna predloga, kot katera druga, ki je pred kongresom. Kajti colnina je davek. In ta davek morajo plačevati vsi konzumenti, kadar kaj kupijo, pa naj kupijo papir, bucke ali pa avtomobil. Nedirektni davek, ki se prikrija v colnini, je veliko večji kot val direktni davki. Glavno colninsko butaro nosi ljudstvo, ljudstvo, ki konzumiira in producira.

Ako bo Fordney-McCumberjeva predloga sprejeta, kar se najbrž zgodi, ako ne bo ljudstvo glasno protestiralo, bodo njeni učinki sledeči:

1. Kljub temu, da se znižujejo mezde, se podraže življenske potrebine.

2. Od ameriškega trga bodo izprti evropski produkti, kar bo imelo kasneje zle posledice pri sklepanju trgovskih pogodb in bo pomnožilo brezposelnost v deželi.

3. Pospeševalo se bo osredotočevanje bogastva v rokah podincev, ker bo odpravljena tuja konkurenca in bodo monopoli dobro obvarovani.

4. Ovirano bo normalna trgovina, znižal se bo naš poljedelski uvoz, kar bo na škodo farmarju.

5. Mesto da se povišajo colninski dohodki, se bodo znižali, ker bodo evropski produkti izključeni od ameriškega trga.

Demokratje in neodvisni republikanci dan za dnem kažejo na zmote v Fordney-McCumberjevi predlogi, toda stara garda je prejela svoje ukaze in je gluha za vsako pametno besedo.

Da bo colninska predloga imela zle posledice, ni samo prerokovanje, kajti "nujna" colninska predloga, izdelana ravno od tega odseka, govori jasno in določno, kaj naj pričakujemo. Nujna colninska predloga je bila obrnjena proti Kanadi in v enem letu je naša trgovina s Kanado od \$1,300,000,000 padla na \$700,000,000.

Senator Simmons je pokazal na zmote v Fordney-McCumberjevi predlogi, rekoč: "Evropa nam dolguje dvajset milijard dolarjev. Ako nam Evropa plača obresti od te ogromne vsote tedaj gre (Dalje na 2. strani.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Narodnina: Zedinjena država (izven Chicaga) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicaga \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.15 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawdale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"

Datum v objavi: 22. (Junija 30-23) poleg valnega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Pomolite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

ALI NI ŽE ČAS ZA POOBČINJEJNJE CESTNIH ŽELEZNIC?

Cestnoželezniški privatni interesi so predrzni kot vsi privatni bizniški interesi, kadar gre za profit.

Po dolgem odlašanju semintje je zvezno sodišče odločilo, da se voznina na cestnih železnicah v Chicagu zniža od osem na sedem centov in da se trije vozni listki dobe za dvajset centov.

Se predno je ta vest zagledala beli dan v listih, so cestnoželezniški baroni preračunili, koliko manj prejemkov bodo imeli na leto, tako da je njih javkanje o znižanih prejemkih šlo vzporedno z vestjo o znižanju voznine v časnikih. Par ur kasneje so pa cestnoželezniški baroni povedali ljudstvu, da ne odnehajo niti za en cent od svojega profita, ki so ga vajeni prejemat, od kar je vzcvetelo dobičkarstvo, ampak da morajo troške znižane voznine nositi njih uslužbenci.

Ali to še ni konec njih nesramnosti. Povedali so, da se mora mezda uslužbencev znižati za dvakrat toliko, kot se je znižala voznina. Povedano z drugimi besedami, da morajo cestnoželezniški baroni povzitati za toliko svoj profit, za kolikor bo znižana voznina. Na pr. ako znižanje voznine znese sedem milijonov dolarjev na leto, mora mezdno znižanje znašati štirinajst milijonov dolarjev, tako da bodo imeli cestnoželezniški baroni sedem milijonov dolarjev več profita na leto, kot so ga imeli pred znižanjem voznine.

Potrpežljivost ameriškega ljudstva je velika. Ali taka zloraba ljudske potrpežljivosti mora končno odpreti ljudstvu oči, da spozna tiste, ki mu košaro s kruhom obešajo vedno višje in višje, da je končno ne bo moglo več doseči, ako privatnobizniški nesramnosti ne napravi konca.

Proti taki nesramnosti pomaga le poobčinjenje cestnih železnic. Cestne železnice morajo pretiti v last občine, ako hoče ljudstvo, da ne bo plačevalo previsoke voznine in da bodo cestnoželezniški uslužbenci prejeli za pošteno delo tudi pošteno mezdo.

Ljudstvo v Detroitu je pokazalo, kako se je treba iznebiti te vrste nesramnežev. Ako se ustanovi posebna komisija, kateri se podeli najširša oblast, da določa voznino in delavske mezde, ne bo zlo odpravljeno. Privatni bizniški interesi najdejo v zakonu vrzel, da lahko smuknejo skozi njo in da ne izda nič najširša oblast, ki je poverjena taki komisiji. Te resnice se je zavedalo ljudstvo v Detroitu in oglašovalo je za poobčinjenje cestnih in uličnih železnic.

Zaradi ogromnega prometa, ki je v Chicagu na cestnih železnicah, bi zadostovala voznina po pet centov, ako bi bile železnice lastnina mestne občine, ker bi odleteli vsi visoki plačani uradniki, ki prejemale po dvajset, trideset, štirideset in še več tisoč dolarjev na leto. Opuščeni bi bili tudi advokati, ki so pri cestnoželezniškem obratu toliko potrebni kot voda v škornjih. Družbe jih seveda nastavlja, da objavljajo spretno spisane članke v časnikih, ki ljudstvu pripovedujejo, da je boljše zanj, če cestne železnice ostanejo privatna lastnina.

Mezde uslužbencev bi lahko ostale nespremenjene, četudi bi bila voznina znižana na pet centov, ako bi občina lastovala cestne železnice.

Neomejena lakomnost cestnoželezniških baronov v Chicagu govori, da hočejo provocirati stavko, kajti jasno je, da uslužbenci ne bodo privolili v 25-odstotno znižanje mezde, kot ga zahtevajo cestnoželezniški baroni, ne da bi se postavili proti taki nesramni zahtevi v bran. 25-odstotno znižanje pomeni za cestnoželezniške uslužbence in njih družine manj kruha, za cestnoželezniške magnate in družine pa več udobnosti in razsipanja.

In če letos cestnoželezniški magnatje izsvojeje stavko, bo to najboljša kampanja za poobčinjenje cestnih železnic. Ljudstvo se bo lahko prepričalo, da družba ne skrbi za udobnost ljudstva, ki se mora na delo in od dela voziti na cestnih železnicah, ampak da je njen glavni cilj nagromadenje velikega dobička. Ako je struna na loku le preveč napeta, tedaj zelo rada počl. Cestnoželezniški magnatje so jo napeli do skrajnosti in zelo majhnega napora je treba od strani cestnoželezniških magnatov, da počl. O tem se bodo še lahko prepričali, ako ne odnehajo s poželjivostjo po večjem dobičku. Bodočnost bo govorila.

SLIKE IZ NASELBIN.

Muskogon Heights, Mich. —

Ker se nihče ne oglasi iz naše naselbine, bom malo poročala jaz. Glede dela je tako, da se ga lahko dobi, samo plače se slabe in tudi delo ni kaj prida vredno. Obratujemo po večini le v tovarnah, kjer izdelujejo železne dele za automobile. Plače so po 30 do 35c na uro, kar nikakor ne zadostuje za življenjske potrebe, ker draginja je še skoraj na isti stopinji kot je bila.

Ni boljše ni za farmarje v tej okolici. Zemlja je slaba, povečini pesek, da morajo vedno poleg kmetovanja prijeti še za kako drugo delo. Samo z dohodki od farme se težko preživijo. Pred par tedni smo imeli še bolj mrzle noči, sedaj pa je že premaldo dežja, tako da je prav slabo za rdeče jagode, ki zdaj zorijo. Pričakovani smo, da jih bo več, pa ni bilo pravo vreme, tako se je izrasla g. Brolih zadnje nedelje, ko smo jih tudi mi malo nabrali v steklenice.

Tako je pri nas s farmami. Ako mrz ne vzame letine, tedaj jo uniči snega, da farmer ostane vedno le revež. Živi vedno v upanju na drugo leto, ako ne bo to leto ničesar napravil. Malokdo je zadovoljen. Kljub temu se še dobi Sloveci, ki vabi ljudi na farme, pri čemur pa bi jaz vsakomur, ki želi tu kupiti, svetovala, da prej dobro pregleda, kaj bo kupil, in ne od agenta, temveč od lastnikov naj vzame. Tudi med Slovenci se še dobe taki, da bi radi živeli od žuljev svojih rojakov. Če bi jim bilo kaj za dobiti svojih ljudi, tedaj bi jih ne vabili na ta pesek, kjer je bil še marikdo bridko razočaran. Toda, ko Sloveci enkrat odda denar, tedaj je že prepozno. Marikdo tudi pravi, da bi takoj pustil, samo če bi dobil nazaj potrošeni denar in tako visi leta in leta. Vedno se nadeja: pomislil mu dobro pokakeva, tedaj misli, če poleti ne bo snega, pa bo dober pridelek. "Vse dobro uspeva, radi česar se trudiš toliko bolj, avgusta meseca pa pade snega in zastoj je ves trud, ki ga je imel revež skozi vse leto. Treba je iti v tovarno do druge pomladi, da bo zopet kaj denarja, da lahko kupi semenje in se more družina preživeti."

Rada berem Prosveto, ki jo smatram, da je najboljši delavski list. Prinese mnogo zanimivega čtiva in novic, kako rojaki po drugih naselbinah napredujejo. Pri nas smo v tem oziru bolj zadnji. So nekateri, ki bi vse radi imeli pod svojo kontrolo, a sami najbolj razdirajo. Prohibicionisti agenti se prav pridno oglašajo in marikdo se še dobi kako galono "kratkega" ter tudi kak kotel, a vse bolj s težavo. Ko bi vsak tako naredil kot je nek tukajšnji rojak, Tone, bi agentje ne imeli toliko posla. Dobili so ga na poti, ko je nesel cevi k drugemu rojaku in ga posvali: "Haj, John, kam pa greš?" — "Jaz nisem John", jih je zavrnil, a vedno je moral iti s njimi na policijsko postajo, kjer je dobil prenočišče. Čez malo časa je nesla navotam njegova žena kotel in tudi njo so odpeljali. Potem so šli na njih stanovanje in menda dobili sedem in pol galone "kratkega". Kaznovan je bil s denarno globo in eno leto bo pod nadzorom. — Annie I. Krah.

Windber, Pa. — V tej okolici smo vsi pismeni, toda nihče se ne oglasi. Drug na drugega se sanjamo, zato nikdo ne piše. Stavkarji po drugih naselbinah naj ne mislijo, da smo pomrli ali pa se vrnili na delo, ker ne pišemo. Ne pustimo se vreči zopet v jarem, dasiravno si kompanija mnogo prizadeva, da bi se ji to posrečilo. Na številki 40. so se žene maldarških in slovaških stavkarjev poslužile rdeče paprike, da preprečijo delo najetežem in stražnje deputijem. Prizadeti so morali pretakati radi tega prave kromkčilove solze in to je povzročilo, da tistega dne ni šel nihče na delo.

Dne 5. t. m. so rojaki pronašli, da hodi na delo nek rojak, doma od Sv. Mateja v Istriji. Videl ga je stavkar in spregovoril s njim nekaj besed, potem pa ga ni bilo mogoče dobiti. Prestrašil se je in ušel. Bil je pri vojakih po stricom Samom in je raditega zelo "intelegenten" Slovec.

V rovu št. 38 delajo menda 103 najeteži, ki pa, kakor je videti, še nikdar niso videli rova znotraj, zato se vedno sliši o kakem ponorečenju. Da koga ubije ali pa poškodeje. Obratujejo s strojem, toda ne naložijo več kot po 8 kar, dočim bi v normalnem č-

su moralo toliko ljudi naložiti s svojim 30 takih železniških kar. Sicer pa tudi plačani niso: nekateri so dobili za tri dni le 55c.

Stavkarji ostanimo še tako trdni in vstrajajmo, daši je malo težko, toda vsaj upanje imamo, da bomo zmagali in zmagali bomo, samo složni bodimo. Tuji še imamo jesti samo po enkrat na dan, na delo se ne vrnimo, dokler ne priznajo naših pravičnih zahtev. — Stavkar.

Mable, W. Va. — Brez dela smo že 14 mesecev in ko je pobela stavka dne 1. aprila smo bili 100-odstotni v svojih vrstah, žal pa, da se ni vrsta vadržala tako trdno kot smo mislili. Tukajšnja rova št. 6 in 7, ki sta last West Virginia Coal in Coke Co. sta bila zaprta dne 25. aprila, 1921. In vseskozi se v njih ni obratovalo, sedaj pa je kompanija prišla s obratom. Popravljati so pričeli okrog rova in po rovu čistiti, ker so nabrali nekaj ljudi. Dosedaj nimajo zraven še nobenega unijskega delavca, ampak, da so kompaniji nekateri tukajšnji domačini bolj naklonjeni kakor svoji lastni korist, se Sloveci kar sgraja nač tako nezavestnostjo. Tekom 14 mesecev, ko kompanija ni obratovala, se ni zmenila zanjo, še so lačne njihove družine, kakorhitro pa je nastopil prvi april, so takoj pričeli vpiti, da s podporo se ne morejo preživljati. Onega ne pomislijo, da je kompanija takoj prvi dan, ko je zaprla rova, zaprla tudi svoja trgovina.

Dokler bomo imeli v stoji sredi še take člane, nas bojo še lahko iskoriščili podjetniki po svetu. Oni vede kako nastopati proti delavstvu in solidarnosti se med seboj pri takih nastopih. Kolikor nas je Slovencev v naselbini smo ostali svesti svojim naselbin in tako tudi vsi drugorođel razun domaćinov. V kompanijskih hišah se stanujemo, dosedaj nas niso nadlegovali, ne vemo pa, kako bo v bodoče.

Rojaki, ne dajte se preplesiti od kakih agentov, da bi hodili sem-iskat delo, ker tu je stavka. O tukajšnjem položaju bom v drugiš poročal več.

Upamo, da bo prišlo kmalu do sporazuma in živimo v prepričanju, da moramo priti do končne zruge. Samo solidarnost in edinstva je treba med nami. Živeti vsi zavedni stavkarji. — J. M. Stavkar.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Bridgeport, O. — Stavka pri nas poteka čisto mirno. Tu pa tam se drmejo pri kaki mali jami obratovati a par ljudi, toda stavkarji jih vse take poizkuse preprečijo. Najbolj predrano so pri Shadyale kompaniji, kjer, ako jih prefrno iz enega rova, grede takoj v drugega, čeprav niso naraven več kakor 20 minut. Dne 5. t. m. so pričeli trije najeteži in bos nalagati premog s kupa, ki so ga imeli še pred stavko nakopane. Samo tri trije najeteži s bosom so imeli kar osem "angeljev", katerih vsak je imel po dve trobenti v rokah, da so jih varovali. Vse varstvo ni pomagalo, kajti oni trije so sami sprevideli, kako nelepo je tako varstvo in zapustili so delo ter niso se vrnili več.

Slovenci v tej naselbini vstrajajo trdno na stavki. Nobeden ne stiče za delom, le par jih je šlo delat v tovarne za 30c na uro. Niš bi jim ne rekli, če bi bili potrebni kot so nekateri. Oni gotovo mislijo, kar tudi govore, da je boljše delati za 30c na uro kot pa ostati doma in manjšati kupček; "drugi pa naj se borijo; v premogorov homo šli pa tedaj, ko bodo zmagali."

Ali je to pravilno? Nikakor ni. Če bi bili vsi delavci taki, da bi tako jokali za delom, bi nas iskoriščevalci suvali in delati bi morali po 10c na uro. Če kdo misli, da to ni res, pa lahko premisli, da je prej zaslužil po 92c na uro, sedaj pa gre delat za 25 ali 30c. To je dovolj jasno, da je tak žlovek pripravljen delati za vsako plačo.

Še ni dolgo temu, ko je nek rojak iz Claridge poročal, da so tam vsi pristopili k U. M. W. of A. Samo sedem Podgorcev in Breščanov je, ki so članui slovenskih društev, ki še vedno niso pristopili v vrste zavednih delavcev in delajo za kompanijo.

Premogarski magnatje so se zakleli, da hočejo uničiti U. M. W. of A., zato je vsako opravljaje dela v rudnikih sedaj njim v pomoč. Najeteži mesto da bi kot

drugi delavci pokazali svojo solidarnost napram stavkujočim ter se njim priključili, pomagajo uničevati našo organizacijo. Če se jim bo to posrečilo, bomo najmanj za 50 let nazaj s vsakim napredkom in delati bomo morali kakor bodo oni isvolili. Še se spominjam stavke iz leta 1910 do 1911, ko je neki rojak napram drugemu izjavil: "Da bi Bog dal, da bi bila stavka združena, ker sedaj pri 18 uram delu ne morem ničesar zaslužiti, kaj bom pa zaslužil potem, ko bo samo osamurjeni delavci." Tako je sodil nezavedni rojak in še danes je v vrstah nezavednih. To so naši "naprednjaki", ki v resnici ne znajo drugega kot piliti staro kopito, ne da bi mislili na kak resničen napredek.

Vsem junakom, stavkarjem še klisem, da ostanemo neomahljivi pri naših zahtevah. — Stavkar.

West Sidamora, Kans. — Kakor bi ne bilo nobenega rudarja več pri nas, tako mirno poteka stavka. Le tu pa tam se še kdo oglasi, da tako pove svetu, da še živimo. Toda klub temu, da stavkamo kmalu že devet mesecev in bi bili pripravljani na še devet mesecev, smo pripravljani vstrajati samo a da bo snaga na naši strani. Skrbne prebiramo napredno štivo, ki v resnici more poduditi slehernega še tako slpega Sloveca, samo če isto pasljivo bere in pri tam misli.

Vreme imamo lepo, včasih že precej tople. Vrtove smo lepo obdelali in v njih nas je obdarila narava s breakvami. Povsod kamor Slovec pogleda, vidi skrbno podprta drevesa, ki jih je veselje pogledati oblošena s bogatim sadom.

Nedaleč proč is tukajšnje glavne kempe živi pristali podjetnikov, ki si je s svojim početjem prislužil nalepo ima. Kar šez noč si je omislil avtomobil in drugi dan zgodaj jutraj dirjal po kempi kot bi ga pišila osa. Po stanovanjih je nabiral ljudi na svojo stran. Kmalu jih je dobil kolikor jih je hotel. Franco, Janes in Jože, pridni ste bili, o avtomobilu pa še ne morem povedati, kakga kalibra bo. Oni Slovec se mi je skoraj smilil, ko je moral laziti po stranskih kozjih stezah in čez ograje, da je lahko opravljal nešedno delo. Še nikoder ni pogrnala trava, kođer je on hodil in tudi šiva ograja se je pomešila, šez katero je lasil. Sedaj pa mu ne bo treba več hoditi po skrivnih potih, lahko se bo vozil s avtomobilom kar naravnost na svojo "šedno" delo. Zato pa, rojaki, lepa hvala vam, ki ste mu priskočili v skrajni sili na pomoč, četudi le za kosarec kislega rozinovca, za katerega se dandanes veliko stori.

Fant je bil dosedaj skrit in prav nič se ni pokazal na dan, da so nekateri ljudje še povpraševali zanj, kje je neki, da "ga ni" videti. No, zdaj ga pa še vidimo, kako tam hodi noseč glavo pokoncu kakor oni, ki nekaj ve in nekaj zna. — Poročevalec.

Claridge, Pa. — S stavko pri nas kakor tudi drugod še vedno nadaljujemo. Kar se tiče naše okolice je položaj neispremenjen. Je res precejšnje število najetežev, kateri pa prihajajo in odhajajo. Uspeh njihovega obratovanja je tako majhen, da se ne bojimo, da nam bi škodovali. Če se drugod bolj ne izkažejo kot delavci, s temi ljudmi ne bodo mnogo opravili. Čuditi se je le poročilom o kolikšnih premoga, ki ga danes ti ljudje spravijo na dan. Mi vemo, da nekaj premoga se že producira, ampak poročila, ki se jih spravlja na dan, so naravnost lažnjiva.

Imamo nekaj čuvarjev, a nismo s njimi nič opraviti in oni s nami ne. Medsebojno prav lahko izhajamo. So se pripetile že kake male praške, največkrat med njimi samimi, da bi bili prišli s štrajkarji v stik nam ni znano. Tako vlada, najlepši red v naselbini in okolici. Da bi se vrstile pri nas kakie rabuke, na to ni treba misliti.

Pred časom se je mnogo govorilo, da bo ta stavka končana konec majnika, sedaj smo pa že precej daleč v juniju, a znamenja za kak konec še sedaj ni. Čitali smo, da se bodo gospodje, katerih beseda nekaj velja, zavzeli in končali stavko. Imeli so še nekaka posvetovanja kako naj bi se sedaj premog prodajal, da bi pa končali štrajk, o tem pa nihče niti besedice ni šrhnil. Res lepo!

Premogarski naj štrajkuje in ko se bodo naštrajkali, bodo še sami končali stavko, ko bodo imeli prazne želoče. Tako mislije o štrajku taki moške, ki se predstavljajo za želite pravice,

toda medseboj si namigavajo, ker so oni sami več ali manj zainteresirani v raznih premogovnikih in drugih podjetjih. Da bo enkrat konec te stavke to menda lahko ve vsak, ampak kakšen bo konec in živog bo poraz, tega menda nihče ne ve. Če se bo s premogarski tako ravnalo kot se je do sedaj, imajo paš malo pričakovati, posebno od premogovih lastnikov samih. Ker ti se bodo držali.

Vidimo, da so pripravljani sklepati separatne pogodbe, da bi se pripravili za skupno pogodbo s premogarski tega ni. Njih namen je, razdreti organizacijo, in potem planiti po ostalih, in nazadnje še po teh ki bi bili toliko neprevidni da bi se jim vsedli na llin."

Mi pa mislimo, da se bo že kdo zmašel, ki bo končal stavko še predno se je nam in našim podjetnikom sanjalo. Za privatne interese se še gre do gotove meje, ampak kar meje presega, je preveč. Da bi se nakane podjetnikov uresničile ni še misliti danes, morda šez deset ali več let, še bodo delavci zaspani in pustili kar se jim bo napravilo na njihove grbe. — Stavkar.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Stavke v Mehiki. V glavnem mestu Mehike je izbruhnila stavka električarjev in pekovskih pomočnikov. V Vera Cruzu še vedno traja generalni štrajk; število stavkarjev je naraslo na 60.000.

Obilanje in industrijske unije med železničarji napreduje. Unije železniških delavcev v Minneapolisu so se izrekle za združenje vseh železniških organizacij in železniških rokodelskih unij.

Okrajška delavska federacija je na svoji zadnji seji sprejela resolucijo za priznanje Sovjetske Rusije in otvoritev trgovine s republiko ruskih delavcev in kmetov.

UČINKI STRAŽENJA PO OTROŠKIH KRIŽARJIH.

Washington, D. C. (Federated Press). — Straženje za pomilobdenje političnih jetnikov učinkuje po svoje, kar govore razni dogodki.

Ko so otroški križarji prvičrat bili na straži pred justičnim departментом, so imeli bandene s napisai: "Mr. Daugherty, ali moramo najeti Felderja, da bodo naši očetje prosti!" Na bližnjih plospilih so se odprla okna in gledalci so se muzali. Celo uslužbeneci v justičnem departmentu so prihiteli k oknom in njih obrazi so žareli smeha.

Zdi se, da je napis sadel v čeno, kajti kmalu je pravdnik Finch prihletel iz poslopja in je rekel malim straharčkom:

"Ali ne storim vsega za vas, kar morem storiti! Ali nisem s vami občeval vljudno? Zakaj nosite te žaljive napise!"

Kongresnik Hersey iz države Maine je izvršil v zbornici precej vroč napad na politične jetnike in pritožil se je radi strah.

JAVNA POZORNOST JE OBRNJENA NA RAJNE VAŠNE KADEVE.

(Nadaljevanje s prve strani.)

vse, kar dobi za blago, ki ga mi zdaj kupimo od nje, da plača obvesti. Biznismani, veliki finančni, ekonomičarji in drugi so izrekli, da je pred nami vprašanje, da moramo zadevo tako s'ankviti, da vzamemo njih produkte za plačevanje obresti od tega dolga, ali da s'tamo doig. Pametni ljudje so argumentirali, da se dolg črta in argumentirali so, da Evropa ne more plačati obresti, ako ne sprejmemo njenih produktov za odplačilo, kar pa ni sprejemljivo v sedanjih razmerah.

"Kako naj nam Evropa plača naš o'gomen preostanek z našega polja, tovarna, rudnikov, katere ji hočemo p'odati, ako hočemo omejiti njen uvoz blaga s colnino? Kje naj dobi denar, da nas plača za to blago? Ali se ne bo zmašel naš izvoz v Evropo, ako nismo pri volji od nje kupovati, kar je ona pri volji prodati? Vsa mednarodna trgovina sloni na izmenjavi in mi moramo kupovati, ako hočemo prodajati."

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Witt, III. — Dopisa, v katerem opisujete razmere v naselbini, tikajoče se rojakov, ne moremo pričeti s podpisom poročevalca, ker tega ne dopuščajo pravila, ne glede na to, da je stvar dobra za javnost. — Pozdravi

Razne vesti.

INDIJANCI NE SMEJO NA KEMLJO SVOJIM PRADEDOV.

Leamington, Ont. — Oddelak kanadske policije na Lonju je bil nastanjen v narodnem parku pri Point Peleeju, ki je oddaljen sedem milj od Leamingtona. Policija ima nalogo, da zabrani vstop več sto Indijancem na to rodovitno zemljišče, ki so na pohodu od vseh strani, da ga zasedejo. Indijanci izjavljajo, da je zemlja njih lastnina po pogodbi iz leta 1749, katero je britanska vlada napravila s njihovimi pradedi. Kanadska vlada noče priznati indijanske zahteve in naročila je policiji, da sretira vsakega Indijanca, ki se približa temu svetu in stopi nanj, ker hodi po prepovedanem zemljišču.

Na čelu tega gibanja je Indijanec Archie Dodge, član rodu Potawatomie in potomce indijanske glavarja Tecumseha, ki je bil zaveznik Velike Britanije v vojni proti Združenim državam v letu 1812. Tecumseh je takrat pristopil na stran Britanije, ker mu je britanska vlada obljubila pomoč, da prežene ameriške naseljenike s indijanskih lovišč proti vzhodu. Tecumseh je padel v bitki. Prava ironija usode je, da zdaj kanadska vlada ne dovoli njegovemu potomcu stopiti na zemljišče, katerega je britanska vlada pred več kot sto sedemdeset leti priznala za indijansko.

Indijanci so že pred več leti uveljavili postopanje, da se jim vrne njih svet, toda vlada je nastopila proti njih zahtevi. Načelniki indijanskih rodov, ki potujejo iz kraja v kraj, so obdržali veliko povetovanje, na katerem so sklenili, da zasedejo zemljo, ki jim gre po sklenjeni pogodbi, katere ni bila doslej še preklicana. Posvetovanje se je vršilo v Alvinsonu. Tudi kanadskim Indijancem so bile v vojnem času storjene obljube. Zdjaj je vojna končana in Indijanci lahko gibe v severnih divjinah, kjer je divjačina vedno bolj redka in kjer lahko stradajo in tpe. Tako je.

PET KOMPANJSKIH PODREPNIKOV OBTOKENIL.

New York, N. Y. — Veleporota okraja Cambria je obtožila pet podrepnikov Vinton Colliery kompanije in članov premogovniške in železarske policije zaradi napada na Arthur Garfield Hayna, odvetnika v New Yorku. Napad je bil izvršen, ko je šel odvetnik v Vintondale, da preiskusi, kako je s svobodo govora in zborovalno svobodo. Ameriška unija za civilno svobodo je prejela brzojavko, ki pravi, da je veleporota obtožila L. L. Arbogasta, pisarniškega načelnika Vinton Colliery kompanije, John Buttala, James Dempseyja, Harry McArdia in Richard Esasia, člane premogovniške in železarske policije.

Hays, katerega sta spremljala še dva odvetnika, je skušal obdržati ahod v Vintondalu. V tem mestu je popolnoma gospodarila kompanija in rudarji se niso smeli organizirati. Dne 27. maja so ga Arbogast in še dva stražnika skušala prisiliti, da vstopi v avtomobil. Drugi stražarji so osebno zapodili svoje konje med odvetnike in častnikarke poročevalce, kakor da so kozaki ob času carskega režima v Rusiji. Poleg so jim pa še grozili, da jih namistijo s kolčmi, ako se ne izgube s ceste. Posledica tega surovega ravnanja je zdaj obtožba proti nasilnežem.

Hays je še posebej vložil v New Yorku tožbo za odškodnino proti Vinton Colliery družbi.

ZAVAROVANJE PROTI DVOJČKOM!

Chicago, Ill. — Cory, Moorhouse and Co., podružnica angleške zavarovalniške družbe Lloyds, je pričela izdajati zavarovalniške certifikate proti dvojčkom. Predno pa družba izda certifikat, dobro preišče "rodovinsko drevo" zavarovančeve družine. Ako so bili v rodovini dvojčki, je premija višja. Če zavarovana mati porodí trojčke, plača družba trojno vsoto, dočim prinesejo četvorčki pravcato bogastvo.

300 oseb utonilo v Salvadorju. San Salvador, republika Salvador, 14. jun. — Velika katastrofa je zadela to mesto, ko sta go hudem deževju, ki je trajalo dva dni, narabili reki Acelhuate in Arenal, se strnili v eno reko in poplavlili medsebojni del mesta, ki se imenuje Candelaria. Okrog tristo oseb je utonilo in več sto jih pogrelajo.

SE ISLEJO NA KRIVOVERONI

Nashville, Tenn. — Odstavili so profesora C. W. Davisa, ki je predaval na univerzi Union v Jacksonu, Tex., ker je storil "atističen greh". Predaval je namreč evolucijsko teorijo, univerza je pa pod kontrolo baptistovske cerkve. Vseaki selotje so izjavili, da je evolucijska teorija nevarna naukom baptistovske cerkve. Verjamemo! Ali varjamemo tudi, da so nauki baptistovske cerkve nevarni napredku Sloveštva. Kadar bo ljudstvo poznalo v pretežni večini evolucijsko teorijo, bodo baptistovske in druge cerkve zelo prazne in pridigarji bodo lahko pridigali menda le stenam.

NEURJE V JUŽNEM ILLINOISU.

Springfield, Ill. — Nad mestom je divjala huda nevihta s gromom in bliskom. Dasirevno j. najhuje neurje trajalo je osem minut, je napravilo veliko škodo na drevmu in telefonskih in brzojavnih napravah. Promet na ulicah je bil ustavljen, kajti stali so celo cestnoželezniški vozovi. Vihar je pihal s hitričo od 40 do 60 milj v uri. Ponekod je silni veter potegnil tudi strehe s hiš.

Decatur, Ill. — Silen vihar s hudim deževnim nalivom je napravil veliko škodo na hišah in drugih poslopih v Mowequi.

VOLKOVI V SEVERNEM ARKANZASU.

Osage Rock, Ark. — Volkovi v severnem delu Arkanzasa so se tako pomnožili, da so postali prava šiba za farmerja. Da odpravijo in preneajo te škodljive, preirajo farmerji love na volkova. V enem takem lovu so ustrelili sedem volkov.

DAMA IZ BOLJŠE DEVIČNE NE UKVARJA S TIHOTAPSTVOM.

Sarasas Lake, N. Y. — Colniški uradniki so prijeli neko mrs. F. A. Crooka na cesti Lake Titus blizo Malona. Žena pripada k "vijlji družbi". V kočari so perilo so našli dvanajst steklenic pravega kanadskega piva, katerega je hotels "dama" vtihotapiti v Zdr. države. Političi je morala tisoč dolarjev poročila, poleg so ji zaplenili še avtomobil, v katerem se je peljala. Z damo v avtomobilu se je peljal Joseph Lineh, saržent državne policije. Njega niso pridržali, ker je svedečo izjavil, da ni s tihotapstvom v nobeni zvezi in da ni vedel, da je v kočari pivo.

NOVA SINCLAIRJEVA KNJIGA.

Los Angeles, Cal. — Upton Sinclair, znani socialistični pisatelj, piše novo knjigo, ki bo imela naslov "They Call Me Carpenter". Knjiga opisuje Jezusa, ki je drugič prišel na svet, topot v Ameriko in kaj je dočivil: veliko groznejše trpljenje in križanje! Novo Sinclairjevo delo je preča satira na sedanjo kapitalistično-križansko moralo.

Zlat denar, star 2000 let, najden

New York, N. Y. — Ameriška arheološka ekspedcija, ki odkriva razvaline Sardisa, glavnega mesta starodavne Lidije v Mali Aziji, je našla trideset zlatih novcev, ki so menda prvi cekini na svetu in skovani so bili na šar Kreza, zadnjega lidijanskega kralja okrog leta 561. pred Kr. Novi so iz čistega zlata in se tako blišče kakor da so sdaj skovani. Petnajst novcev dobi Metropolitanski muzej umetnosti v New Yorku.

Fonovni lagredi na Irskem.

Belfast, 14. jun. — Sinajnovci so v prejšnji noči napadli grad Killyleagh v Ulsterju, toda bili so odpodeni. — V Belfastu so poizgaleci zopet na delu. Sinoči sta zgorela dva kinogledališča, gostilna, pivovarna, tovarna in celi blok prodajalnice.

Francija posojuje Avstriji.

Paris, 14. jun. — Francozki so nat je dovolil 55 milijonov posojila Avstriji. Bila je ostra debata v zbornici in nekateri govorniki so hudo kritizirali versalsko pogodbo, ki je spravila Avstrijo v sedanji položaj.

Turški masakr Grkov.

London, 14. jun. — Iz Aten javljajo, da so turški nacionalisti pomorili 1300 Grkov v Anatoliji v represiliji za grško bombardiranje Samouna ob Črnem morju.

SKOK V VISOCINE SAROB OVLJEV.

Dayton, O. — Kapitan A. W. Stevens je skočil za preizkušnje iz letala, ko se je nahajalo v visotini 24,206 ševljev. Vetea je pihal s hitričo 120 milj v uri v zračnih višavah. Optal je aparat za tako skakanje okoli sebe, vzel je s seboj steklenico s kisikom, da mu omogoči dihanje v velikih višavah, na kar je skočil iz letala. Aparat je funkcioniral dobro. Silni veter je pričel sukati aparat; da prepreči sukanje aparata, se je oprijel obema rokama za vrvi aparata. Pri tem mu je zdrknila steklenica s kisikom iz rok in nekaj časa je občutil, da se mora zaduliti. Ko je dospel v nižje višave, ga je občutek zadušenia hitro zapustil. Trajalo je trideset minut, predno je dospel na zemljo nepoškodovan. Padel je doli pet in dvajset milj proč od mesta, na katerem je skočil iz letala. Na zemljo je dospel pri Jamestownu.

NUTT POROČA, DA JE OHIO GO "SUHO KOT SAHARA".

Washington, D. C. — Polkovnik L. G. Nutt, prohibični agent za Illinois, je te dni poročal komisarju prohibicije Haynesu, da je Chicago zdaj "suho kot Sahara" in da niti kapljice alkoholne pijače se ne dobi v mestu! Prohibicija je uveljavljena stoprocentno! Nutt pravi, da je odstavlil dva agenta, ki sta prejemale podkupnino — in zdaj je vse dobro.

Monarhistične demonstracije v Nemčiji.

Berlin, 14. jun. — Predsednik nemške republike Ebert je 12. t. m. prvič obiskal Monakovo na Bavarskem, največje gnezdo kaiserizma. Bil je sprejet s sovražnimi demonstracijami, čeprav se je bavarska vlada saj navidezno trudila, da jih prepreči. Pred hotelom, v katerem se je nastanil Ebert, so bili ingredi med policije in monarhisti, ki so vpili: "Doli s republiko! Doli s predsednikom Ebertom!" Socialisti so napadli monarhiste in dvanajst glavnih rogovilcev je bilo aretiranih.

Kolodvor je bil odet s zastavami, toda kaiserjevo so sbrili na tla republikansko s zastavo, polnil z benzinom in zažgali v trenutku, ko je Ebert dospel s vlakom.

Velike večji in krvavi lagredi so pa bili v nedeljo v Koenigsbergu, kjer je vojakstvo slavilo Hindenburgov dan in Hindenburg je bil sam prisoten. Kljub prepovedi vlada, da vojniki ne smejo na prosto, so vojaške čete paradirale po ulicah in rjevale "Hoch der Kaiser".

Republičani in socialisti so napadli demonstrante s palicami in kamenjem, toda vojniki so streljali in osem delavcev je bil ubit, štirje umirajo in večje število je ranjenih.

Ta dva dogodka dokazujejo, da monarhizem v Nemčiji še ni mrtev. Vse sila monarhizma in reakcije so na delu in sdi se kakor da je Viljem Hohenzollern sam vodja tega gibanja. Bivši feldmaršal Ludendorff je na Bavarskem, kjer je spisal serijo člankov s naslovom "zakaj Nemčija zopet potrebuje kaiserja".

Grof Reventlov vod monarhistično propagando v Berlinu. Velika propaganda se vodi v filmih. "Vorwaerts" poroča, da so monarhisti finančirali film s naslovom "Fredericus Rex" s 20,000 dolarji, ki so jih prejeli iz Amerike. Ameriški Nemci so bolj monarhistični kakor oni doma in neprenehoma nabirajo in pošiljajo denar za kaiseristično propagando.

Boj glede industrijalnega unijnizma. Cincinnati, O. — Hud boj šaka delegate 42. letne konvencije Ameriške delavske federacije, ko pride na vrsto predlog za reorganiziranje federacije po industrijski. Delegetje Mednarodne bratovščne železniških klerkov in nameščencev na tovrstnih postajah so predložili tozadevno resolucijo takoj prvi dan konvencije. Gompersova gardija je napovedala oster boj resoluciji in debata glede tega vprašanja bo vsekakor dolga in vroča.

Gompersov otvritveni govor je bil najkrajši odkar kot predsednik odvarja konvencije A. F. of L. zadnjih trideset let.

Mir med Rusijo in Finsko. Moskva, 14. jun. — Sovjetska Rusija in Finska sta danes podpisali mirovno pogodbo. Ob rusko-finski meji je zdaj mir.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Jugoslovanški škofje proti agrarni reformi.

Kmetaki delavec, največji trpin današnje dobe, suženj svojim gospodarjem — kmetakim bogatašem, brezpravni robot na posestvih škofov, kanonikov in župnikov; to je položaj kmečkega proletariata! Gladna deca, razcepna družina umira gladu, hira počasi s vero v srca na boljše čase, s znanjem in boga in njegove boljše namestnike, ki bodo tem proletarcem pomagali do sloveškega življenja. . . Na onem svetu, pravi župnik, bo boljše: boljše življenje na onem svetu ima obljubljen trpin — zato, ker tiste dobrote ne bodo šle na račun božjih namestnikov.

Kako pa je na tem svetu?

Revolucija in vojna s vsami posledicami sta vcepila strah tudi agrarnim mogotcem. V Jugoslaviji so obljubili agrarno reformo. Samo obljubili! "Zemlja bo deluje" so pisali. Kolikor več je bilo bajonetov, kolikor toliko bolj je rasla zopet trpinova ponižnost, toliko bolj je vrag jemal — agrarno reformo!

Še l. 1919. so se prvi oglašili v Beogradu sami katoliški jugoslovanški škofje in so protestirali proti agrarni reformi. Vlada, ki se je itak težko odločila tudi za listo slepilo, ki jo nazivlje agrarno reformo, pa vendar ni upoštevala te nesramne šolje božjih namestnikov, ki so hoteli varovati svoj šep in še naprej imeti svoje poljske in vinlarske sužnje, kajti veleposestva škofov (cerkev predstavlja vsi verniki, sadove cerkvenih posestev pa uživajo le škofovski milijonarji, zato to niso cerkvenega posestva) naj bi se tudi delila.

Ni bil dosti ta prvi opomin.

V času, ko vlada napravlja atentat za atentatom na pravice delavskega ljudstva, prihajajo zopet jugoslovanški škofje, božji namestniki in protestirajo proti agrarni reformi. 29. aprila 1922 so se zbrali v Zagrebu ti dični božji namestniki, ki ude vedno kmetško ljudstvo brezpogojno pokoršine posvetni in duhovski gosposki in so poslali vidni spomenko, v kateri protestirajo proti agrarni reformi, češ, da se dela s njo cerkvi krivica!

Kakšna gorostačna laž! Ali ne bi bili deležni agrarne reforme v teh naših krajih oni ponižni trpini, škofovski sužnji, ki predstavljajo cerkev? Torej, cerkev, t. j. njeni zastopniki, bi pomagali tihočerm lahko in bede. Saj bi to še brez državne zahteve stori moral!

Ne zbirajte zakladov, je rekel Kristus, uče božji namestniki ljilstvo, sami pa nimajo nikdar polne bingre.

To spomenico sta v celoti priobčila katoliška lista "Straža" in "Slov. Gospodar". Seveda pod sramojljivim naslovom "Naš škofje govori" o gmotnem stanju cerkve in duhovščine.

Farizeji! Pijete kri svojim delavcem in si pridobivate milijone, ki jih dvigajo iz meseje potne in šuljave roka. Rastrgani nižji duhovni sobratje in v slatu kupijo se prelati in škofje so lepa primer kapitalističnega sistema, ki vlada katoliško cerkev!

Krinko so sneli, ljudstvo, vidni njihova dela in verni njihovim naukom: molli in delaj za take Kristove namestnike!

Če verujejo v Krista trpin, spletnaj biš in pošeni oskrnjevalce iz templja, tvoje zatiralec, ki ti tudi zemlje ne pustje!

Širomak s Slov. Gorje v "Naprjuju."

Žrtva nasilnega režima. Ministrstvo za pravdo je izdalo naredbo, po kateri naj sodišča šimprij končajo vse obravnave, ki so posledice zakona o zaščiti države. To naredbo je izdalo zaradi tega, ker so vse ječe v južni Srbiji polne različnih "političnih zločincev", ki so še mesace in leta pod ključem, pa še ne vedo, zakaj so pravzaprav zaprti. Nekateri izmed njih so že davno zapisani smrti, ki so se našli v ječah, vlad nečloveškega postopanja s njimi. Tako na primer so pred tednom dni morali prenesti iz zaporov v bolnico več jetnikov, med katerimi so bili tudi komunistični poslanci Filip Filipovič, Nikola Kovačević in Jurij Šalaj. V bolnici so jih pomešali s sifilitičnimi, tuberkuloznimi in drugimi na smrt obolenimi ljudmi. Sedaj so jih zopet prepeljali v zapore, kjer bodo počakali na razpravo, ki se bo morala zaradi omenjene odredbe ministrstva za pravdo

Slovenska Narodna Podpora Jednota. Ustanovljena 9. aprila 1904. Glavni Stan: 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois. Izvisevalni odbor: UPRAVNI ODSEK: Predsednik Vincent Celnikar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 22, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolnišnega oddelka Elias Novak, gl. blaginjski John Vegrich, urednik glasila John Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina. POROTNI ODSEK: John Underwood, predsednik, 408 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelesnikar, Box 278, Barberton, Ohio, Fred A. Vidor, Box 673, Ely, Minn., John Terelak, Box 181, Lawrence, Pa., John Gorkich, 414 W. Hay St., Springfield, Ill. BOLNIŠKI ODSEK: OSREDNJE OKROLJE: Elias Novak, predsednik, 2657-29 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VZHODNO OKROLJE: Joseph Ambrosi, Box 226, Moon Run, Pa., John Groselj, 285 E. 137th St., Cleveland, O. ZAPADNO OKROLJE: Anton Šolar, Box 104, Cross, Kans., za jugoslovan. Mas Hara, Box 168, Buhl, Minn., za slovensko. Mike Szegel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah. Nadzorni odbor: Frank Zalta, predsednik, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Somrak, 2800 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 2806 St. Clair St., Cleveland, Ohio. Zdrušitveni odbor: Predsednik: Frank Alad, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Josko Oren, 2633 W. 26th St., Chicago, Ill. Jos. Štuk, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio. VRHOVNI IZRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Av., Cleveland, O. POZOR!—Korespondenca s gl. odborom, ki deluje v glavnem uradu, se vrši takole: VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika so naslovni Predsedništvo S. N. F. J., 2657-29 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODOPE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. F. J., 2657-29 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvisevalnega odbora in jednote vedno so naslovni: Tajništvo S. N. F. J., 2657-29 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE V ZVEZI S BLAGAJNISKIMI POSLI so pošiljajo na naslov: Blaginjsko tajništvo S. N. F. J., 2657-29 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Vse pritožbe glede postopanja v gl. izvisevalnem odboru so naj pošiljajo Frank Zalta, predsednik nadzornega odbora, širaj naslov je agoraj. Vsi prisilni na gl. porotni odsek so naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 410 W. Hay St., Springfield, Ill. Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročila in spiski vse nar je v sveti s glasilom jednote, naj so pošiljajo na naslov: "Prosveta", 2657-29 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

SLOVENSKI VDOVO

star 29 let, brez otrok se želi naznaniti s Slovenko v starosti 18 do 30 let v svrhu ženitva. Vzame tudi vdovo s enim otrokom. Oglasi se naj samo tiste, katere so pri volji oditi v kraj letih v stari kraj. V starem kraju imam lepo posvetno bres vacega dolga. Hišo, v kateri je trgovina, imam sedaj v najemu za toliko časa, da se povrnem domov. Sloer pa namerava tudi jas voditi trgovino potem ko pridem domov, ako bo moje izvoljenje zadovoljna tako. V gotovini pa imam dva tisoč dolarjev. Lepa prilika za ono, ki želi postati poštna gospodinja. Vse drugo se lahko plemenito dogovorimo, ker šelim držati vso stvar tajno, pripravam, da katere resne misli, naj orloži tudi svojo sliko, ki jo vrnem na zahtevo. Vsa pisma je nasloviti na naslov: "RESNI ŽENIN", 2657 So. Lawndale ave., Chicago, Ill. (Adv.)

POTREBUJEMO

Izkušene stenočarje na delo na slame. Dobra plača. Prilika pripravljeno za delo, znanje se je odprlo za delo na slami. BELAFFSKY BROS. 1414 West Randolph St., Chicago.

POZOR SLOVENC! IN HRVATJE!

Ujude se pripravite vsem rešbam in rešitvam pri Janini dobro potrebuje s mahniti plitvinami, smotniki, biljardne mize, sledi gumi so švedske in razne vtičarje. JAKOB PETEK, 129 West End St., Street, Salt Lake City, Utah.

PRISILJEVANJE IZ STAREGA KRAJA V AMERIKO BO I. JULIJA T. L. ODPRETO.

Pišite meni, da Vam naredim pravilne in dobre prošnje. Če oseba ne pride povrnem denar. Ne odlašajte da ne bo kvota zopet izšrpna. MATIJA SKENDEB javni notar, za Ameriko in stari kraj, 2527 Butler St. PITTSBURGH, PA.

POZOR BOJAKI, FARME NA PRODAJ.

V Millston, Wis., se proda 85 akrov obsegajoča farma s vsem gospodarskim poslopjem — 40 akrov je iziščenega ali oranega in drugo je gozd. Cena je \$2500. Do mesta je le 4 milje in do kole pa eno milje. Druga, 120 akrov obsegajoča farma brez poslopja, oranega je 36 akrov vse drugo je gozd, se proda za \$1350. Za vse pojamila obrnite se osebno ali pa pismeno na naslov: John Novak, 312 West Spruce Street, Chisholm, Minn. (Adv.)

FRENCH LINE

DIREKTA NA SLUŽBA V JUGOSLAVIJO preko Havre s velikimi parobladni na 2 in 3 vtjaka. LAFAYETTE.....June 24 FRANCE.....June 28 LA TOURNAINE.....June 29 LA LORRAINE.....July 1 Izkušene komandante so tretji razred. Kabinice s umivalnicami in kuhinjo, vodo, to, 2, 4 in 6. Pomoči, priložnosti, odloži, celo se kadilni, pivo, brizgalnica, vse je na razpolago, gostilna in svetilni razred. Vise to pivo zabavaj. Za zadnje informacije vprašajte pri lokalnih agentih FRENCH LINE

OTOK ZAKLADOV.

Čudoviti doživljaji malega Jacka na suhem in na morju.

Angleško epikal E. L. Stevenson. Poslovenil J. M.

(Dalje.)

Samo Dick je še vedno držal v roki sv. pismo in se boječe oziral okoli, ko je stopal dalje; vendar ni nikjer našel pozornosti in Silver se je celo norčeval iz njega radi njegove previdnosti.

"Povedal sem ti že," je rekel, "povedal sem ti že, da si oropal svoje sv. pismo. Ni več dobro, da bi si njim prisegel, in ali misliš, da se bo duh zmenil zanj? Niti tako ne!" in tlesnil je s svojimi debelimi prsti in potegnil k sebi svojo berglje.

Vendar se Dick ni dal potolažiti in v resnici mi je kmalu postalo jasno, da je vedno slabše z njim; valed vročine, utrujenosti in prevelikega strahu je njegova mrzlica, ki jo je dr. Livesey že naprej oznanil, očitno hitro narasla.

Tukaj po vrhu je bilo imenitno hoditi; naša pot nas je peljala nekoliko po bregu navzdol, kajti planota se je nagibala proti zapadu. Smreke, velike in majhne, so stale daleč narazen in celo med gručami muškatovega oreha in azaleje so se pekli široki prostori na žgočem solncu.

Dospeli smo do prvega visokega drevesa, in ko smo določili logo, se je pokazalo, da ni pravo. Ravno tako je bilo z drugim. Tretje se je vzdigovalo skoro dvesto čevljev visoko nad sosedno drevje; bilo je pravi velikan; njegovo deblo je bilo debelo kakor hiša in okoli njega se je razprostirala široka senca, v kateri bi se lahko vežbala cela kompanija.

Vendar ni bila njegova velikost, ki je toliko vplivala na moje tovarjše; bila je zavest, da leži sedemstotisoč funtov šterlingov v zlatu zakopanih nekje v njegovi seneli. Ko so prihajali vedno bližje, je premagala misel na denar vs prejšnji strah. Oči so se jim svetile, njihove noge so jim postajale vedno hitreje in ložje, njihove

vs cela duša je bila zamaknjena v to bogastvo, ki je ležalo tam ter obljubljalo vsakemu celo življenje polno zabave in užitka.

Silver je na svojih bergljah šepal dalje in stokal; njegove nosnice so bile široko odprte; preklinjal je kakor blazen, kadar mu je muha sedla na njegov vroči obraz, jezno je vlekel za vrv, ki me je vezala nanj, in od časa do časa je obrnil name svoje oči ter me hudobno pogledal. Na vsak način se ni prav nič potrudil, da bi prikri svoje misli, in jaz sem jih bral, kakor bi bile tiskane. V neposredni bližini zlata je bilo vse drugo pozabljeno, njegova obljuba in zdravnikovo svarilo je prenehalo in nisem prav nič dvomil, da se je nadejal, da najde in pobere ta zaklad, goščice v nočni tmini Hispaniola in se je polasti, prečre vsak pošten vrat na otoku in odpluje, kakor je nameraval v začetku, obložen z zlatom in bogastvom.

Ker sem bil ves prestrašen, mi je bilo težko korakati tako naglo, kakor so hodili loveci zaklada. Vsak trenutek sem se izpodtaknil in potem me je Silver surovo potegnil za vrvice ter me pogledal s svojimi morilskimi pogledi. Dick, je ostal zadaj in hodil kot zadnja straža, je brbljal sam pri sebi molitve in kletvice, ko je mrzlica narasla.

Sedaj mo prišli do roba goščave. "Hura, tovariši, vsi skupaj!" je zaklical Merry in najprvi so se spustili v tek.

In nasenkraj, komaj deset korakov dalje, smo jih videli, kako so se ustavili. Zamolklo klicanje se je začelo. Silver je podvojil svoje korake in oral s svojimi bergljami zemljo kakor obseiden, a hitro vsa se tudi midva ustavila.

Pred nami je ležala velika jama, še pred časom izkopana, kajti strani so se že posule in trava je pognela na dnu. V njej se je nabajal na dvoje prelojeni drog lopate in deske zabojev so ležale okoli. Na eni teh desk sem opazil viganimo ime Walrus — ime Flintove ladje.

Vsem je bilo hipoma jasno kakor beli dan. Skrivališče zlata je

bilo najdeno in oropano! In sedemstotisoč funtov šterlingov, je izginilo!

XXXIII. POGlavJE.

Konec poglavja.

Nikdar se nisem videl take zmedenosti. Vsi so bil kakor od strele zadeti. Silver je udarec najprej prebolel. Vse njegova misli so se sukale edino okoli tega denarja in tako se je v eni sekundi zopet zavedel; dvignil je svojo glavo, se zopet umiril in spremenil svoj načrt, predno so imeli ostali dovolj časa, da bi razumeli svoje razočaranje.

"Jakec," je zašepetal, "vzemi tole in stoji mi na strani v ali."

In izročil mi je dvocevni samokres.

Istočasno se je začel pomikati v severni smeri in čez nekoliko korakov se je nahajala jama med nama dvema in ostalo getorio. Nato je pogledal mene ter mi pokimal, kakor bi hotel reči: "Sedaj pa imamo", in v resnici smo imeli. Njegovi pogledi so bili sedaj popolnoma prijazni in jaz sem bil tako razsrjen radi tega neprapravnega spreminjanja, da sem nehote zašepetal:

"Torej ste zopet presedali."

Ni imel časa, da bi mi odgovoril. Boparji so začeli med velikim vpitjem in preklinjanjem skakati drug za drugim v jame ter kopati s svojimi prsti in metati deske na stran. Morgan je našel zlat. Vzdignil ga je med ploho kletvica. Bil je zlat za dve gineji, ki je krožil sedaj četr minute od roke od roke.

"Dve gineji!" je rjovel Merry in mahal s njim proti Silverju. "To je tvojih sedemstotisoč funtov šterlingov, kaj? To je šlovec, ki ni pokvaril še nikdar ničesar, tepec neumni!"

"Le kopljite," je rekel Silver z zelo hladnokrvno drznostjo, "mogoče najdete kaj podzemeljskih orehov."

"Podzemeljskih orehov!" je ponavljal Merry in tužil. "Tovariši, ali slišate? Povem vam, da je ta šlovec vse to že naprej vedel. Poglejte mu v obraz, in videli boste, da je resnica."

(Dalje prihodnjic.)

Naturalizacija in registracija.

Zakonski načrt pred Kongresom.

New York. (Jugoslovanski oddelek F. L. I. S.) V zadnjem času je bilo v časopisih veliko govora o zakonskih načrtih pred kongresom, s katerimi naj se deloma spremeni sedanje naturalizacijsko postopanje in uvede letna registracija, vseh inozemcev. Zlasti ta zadnja uredba je vzbudila silen protest od strani tujezičnega časopisja. Vendarle mulokateremu je že popolnoma jasno, kaj dotični zakonski načrt prazaprav namerava in kake so njegove poglavitne določbe. Nameravani zakon pa seže pregluboko v interese vsaga tujerodnega prebivalstva v Ameriki, da se ne bi najintenzivneje zanimali zanj.

Dotični zakonski načrt nosi v poslanski zbornici (House of Representatives) ime "Johnson Bill" in v senatu "Shortridge Bill." Oba načrta sta večinoma popolnoma identična, tudi jezikovno, razlikujeta se po nekaterih točkah. Oba naglašata, da je njun namen: "ustanoviti enolično naturalizacijsko postopanje in spremeniti in kodificirati zakone glede dobave in izgube državljanstva; izravnati državljanstvo stanje moških in žensk; uvesti način registracije inozemcev za njihovo boljše zaščito in poduk; in v druge svrhe."

Registracija.

Zakonski načrt namerava spremeniti ime Urađa za naturalizacijo: (Bureau of Naturalization) v "Bureau of Citizenship" (Urad za državljanstvo), ki naj bo pod vodstvom nekoga "Director of Citizenship", med tem ko se odkina mesto od "Commissioner of Naturalization" in "Deputy Commissioner."

Del načrta, ki se bavi z registracijo inozemcev, določa, da mora vsak priseljence, predno odpotuje v Združene države, dobiti od ameriškega konzula spričevalo o registraciji (certificate of registration). Ob svojem prihodu v ameriško pristanišče mora priseljence izročiti ta svoj certifikat priseljenični oblasti, ki naj po pregledu priseljenca vpiše v spričevalo datum inspekcije, pristanišče prihoda in ime parnika, s katerim je priseljence prišel. Tekom 90 dni izvršujočih se prvi terek po prvem pondeljku novembra vsakega leta, se morajo registrirati vse osebe, ki niso državljanji Združenih držav, paš pa stanujejo v njih. Oproščeni registracije naj bodo med drugimi oni, ki so služili v ameriški vojski ali mornarici, in oni inozemci, ki so tekom leta pred začetnim dnem registracijskega roka vložili prošnjo za državljanstvo. Vsak inozemec se mora uradno registrirati po enkrat na leto. Registrirati se mora vsako osebo, ali mož more registrirati tudi ženo in otroke pod 18. letom. Registrar bi isdal vsakemu registrancu spričevalo o registraciji (certificate of registration), na katerem naj bo navedeno ime, spol, pleme, narodnost, rojstni dan in kraj, dan in pristanišče prihoda v Združene države, starost, bivališče, zmožnost govornosti, čitati in pisati, poklic, zakonski stan in druge take informacije, ki bi jih Secretary of Labor predpisal naredbenim potom. Certifikatu mora biti priložena fotografija inozemca in njegove žene.

Pri vsaki registraciji bi moral inozemec plačati pristojbino od \$5, za vsakega registrirancu čez 21 let starosti in \$3, za one čez 18 let starosti. Registrarje, t. j. uradnike za registracijo bi imenoval Secretary of Labor za dobo registracije in določil njihovo nagrado. Za registrarje bi smel imenovati učitelje ljudskih šol, ki vodijo šolski tečaj za državljanstvo.

Ako se inozemec ne registrira, bi zapadel globi od \$25, (po Johnsonovem načrtu) oziroma \$50, (po Shortridgevem načrtu.) Ako inozemec, ki je prišel v Združene države po devetdesetem dnevu po sprejetju tega zakona, se ne registrira za ono leto, v katerem je prišel, bi zapadel aretaciji in deportaciji.

Poduk o državljanstvu.

Director of Citizenship ima nalogo pospeševati podučevanje tujerodcev v angleščini in državljanjskih odgovornostih. V to svrhe naj sodeluje s šolskimi oblastmi in drugimi primernimi organizacijami. Pristojbine, ki naj se plačujejo ob registraciji, bi šle v poseben sklad, imenovan "sklad

za poduk o državljanstvu." Iz tega sklada bi se tudi plačevali stroški za registrarje.

Oskrbovanje inozemskih vdov in otrok.

Shortridge bill vsebuje tudi določbo, ki pooblašča delavskega tajnika, da nakupi, ustanovi in vzdržuje ustave, kjer naj vdove in mladoletni sinovi umrlega inozemca dobivajo tako šolanje, oskrbo in pozornost, kakšno jih utegne najbolj vposobiti za odgovornosti in dolžnosti državljanstva. Oziroma naj delavski tajnik nakazuje poklicanim oblastim državnih uprav primerna sredstva v to svrhu.

Naturalizacijsko postopanje.

Oba načrta obsežno in natančno označujeta pojem "dobrega moralnega značaja," ki ga inozemec mora imeti, ako hoče postati ameriški državljan. Shortridge bill pravi, da ob presojevanju dobrega moralnega značaja treba jemati v ožir moralni značaj dotičnika ob vsaj prehodni dobi.

Kvalifikacije za naturalizacijo so nekoliko spremenjene v nameravanim zakonu. Na primer: Zahteva se, da je prosilec za državljanstvo tekom vsaj svoje gibanja vzadostil predpisom glede registracije in da zna razumno (understandingly) govoriti, čitati in pisati angleščino (sedanji zakon zahteva, da zna govoriti angleški). Oba načrta nameravala povzročiti pristojbino za "prvi papir" od \$1. na \$2. Ko dobiva prvi papir, mora inozemec pokazati svoj certifikat o registraciji. Neka nova uredba glede "prvega papirja" obstoja v tem, da bi bilo v istem navedeno tudi ime in naslov dveh ameriških državljanov, na katera se inozemec sklicuje kot poznavalca o njegovi sposobnosti, da postane državljan. Pristojbina, plačljiva ob vlaganju prošnje za naturalizacijo, poviša se od štirih na pet dolarjev. Poleg tega namerava načrt nalagati nadaljno pristojbino od \$5 plačljivih ob izročitvi državljankega papirja; dosedaj take pristojbine ni bilo.

Inozemci v vojaški službi.

Obstoječi naturalizacijski zakon (Act of July 9, 1918) določa, da državljan ali podanik inozemske države, neutralne tekom svetovne vojne, ki so bili že izjavili svojo namero, da postanejo državljanji, ali ki so umaknili svoj "prvi papir", da se izognejo vojaški službi tekom svetovne vojne, so za vselej izključeni iz ameriškega državljanstva. Predlagani zakon pa določa v tem pogledu: Kdorkoli je kdaj zahteval oproščanje od vojaške službe, češ da je inozemec, ne more biti zaslišan pred naturalizacijskim sodiščem do 14. novembra 1928, in to le tedaj, ako je njegov "prvi papir" datiran po 14. novembru 1921. Ista določba se tiče tudi prejšnjih sovražnik inozemcev

(enemy alien), ki so zahtevali spričevalo od vojašine radi svojega inozemskega državljanstva.

Nastanjenost v Združenih državah.

Pod sedanjim zakonom inozemec, ki je stanoval neprestano v eni sami državi tekom petih let neposredno pred vložitvijo prošnje za naturalizacijo, ali je imel svoje bivališče v raznih Counties te države, ne more biti naturaliziran, kajti zahteva se, da mora privedi dve pričji, ki naj ga poznata tekom vse te petletne dobe; na drugi strani nima prošlee, ki je tekom te dobe stanoval deloma v eni državi in deloma v drugi, nikake težkoče glede naturalizacije, ako je le zadnjih dvanajst mesecev stanoval v oni državi, kateri vlaga prošnjo. Te neskladnost hoče zakonski načrt odpraviti potom primernih določb, s tem da dovoli prošlee, ki je stanoval v raznih counties, da to dokazuje potom izjav priča.

Spričevalo o prihodu.

Sedaj mora vsak prosilec za naturalizacijo dobiti pred vložitvijo prošnje spričevalo o svojem prihodu, t. zv. Certificate of Arrival. Po nameravanim zakonu bi morali priskrbeti si to spričevalo oni inozemci, ki so prišli v Združene države po 30. aprilu 1917 in oni od katerih se ne zahteva spričevalo o registraciji. Zakonski načrt ustanavlja tudi neke olajšave za dobavo državljanstva v korist onim inozemcem, ki so zapustili Združene države, da se borijo v kaki zavezniški vojski.

Ženske in državljanstvo.

Ena izmed najvažnejših sprememb, ki jo zakonski načrt namerava uvesti, se tiče državljanstva žen. Predlaga se, da ženska, ki je zgubila svoje ameriško državljanstvo valed poroke, utegne biti naturalizirana; nadalje da ženska inozemca more postati sama državljanica potom naturalizacije, tudi ako mož ostane inozemec. Ako bo ta načrt vzakonen ne bi ženska, ki se poroči z ameriškim državljanom, postala državljanica valed te poroke, niti ne bi postala državljanica valed moževe naturalizacije; ona bi morala popolnoma neodvisno od moža pridrevati se sama za ameriško državljanstvo. Amerikanka na drugi strani ne bi zgubila ameriškega državljanstva valed poroke z inozemcem.

Za kuhanje piva doma.

Imamo v zalogi slad, kmeclj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričate, da je doma pri nas, kuhanje vedno je najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenice in raznih loncev, itd. Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vas kraja. Grocerijam, sladničarjem in v prodajalno železinske damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR, 8401 Superior Avenue, Cleveland, O.

F. M. Dostojevskij: BESI Roman v treh delih. Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

"Postojte tu," je šepnil hlastno, "ne noter; ne morem vas sprejeti zdaj. Žena se je vrnila k meni. Takoj prinesem luč."

Ko sem se je vrnil s svečo, je stal pred njim globobrad oficerček; po imenu ga ni poznal, toda videl ga je bil nekje.

"Erkel", se je predstavil prišlec. "Videla sva se pri Virginskem."

"Pomnim; sedeli sta in pisali. Čujte," je zdajci vrazil Šatov in besno stopil k njemu, čeprav je govoril šepetaje kakor prej, "ko ste me prišli za roke, ste napravili znamenja. Toda vedite, da pljujem na vaša znamenja! Ničesar ne priznam in nočem priznati... Še ta hip vas vrlem lahko stopnicah, razumete?"

"Ne, nič takega ne razumem, niti ne vem, kaj vas je tako ujezilo," je odgovoril gost brez jeze, malodane prostodušno. "Imam vam le nekaj sporočiti; zato sem prišel, in rad bi hitro opravil. Vi imate tiskarski stroj, ki ni vaša last in za katerega ste odgovorni, kakor sami veste. Rečeno mi je, naj zahtevam od vas, da ga jutri točno ob sedmih zvečer izročite Liputinu. Razen tega vam imam naznaniti, da ne bo nihče več ničesar zahteval od vas."

"Ničesar več!" "Prav ničesar. Vaša prošnja se izpolni; izbrisani ste za smerom. To mi je še posebej naročeno povedati."

"Kdo vam je naročil?"

"Tisti, ki so mi zaupali znamenje."

"Ali ste iz inozemstva?"

"To... mislim, da vam je to vseeno."

"Eh, vraga! In zakaj vas ni bilo prej, če ste imeli nalogo?"

"Ravnal sem po navodilih. In zato, ker nisem bil sam."

"Potemtakem se oglasim jutri točno ob šestih zvečer, da greva peš na kraj sestanka. Razen nas treh ne bo nikogar tam."

"Verhovskega ne bo!"

"Ne, on ne pride. Verhovenskij se odpelje jutri dopoldne ob enajstih."

"Saj sem si mislil," je besno šepnil Šatov in se udaril s pestjo po bedru. "Beži, kanalaž!"

Razburjena misli so ga obsule. Erkel je pozorno gledal nanj, molčal in čakal.

"Kako ga prevzamete? Kar tako na rokah ga ne morete odnesti."

"Saj ne bo treba. Vi nama pokazate mesto in midva se prepričava, da je res tam zakopan. Kraj vemo, le mesta samega ne poznamo. Ali ste ga mogoče pokazali še komu?"

Šatov ga je pogledal.

"Vi, vi, takšen deček, tak neumen deček, ste tudi vtekli glavo tja, kakor kostrun? Eh, njim je ravno do takega soka! Nu, hodite z bogom! Eh, podlež vas je uknil vse in zdaj beži."

Erkel ga je gledal mirno in pokojno, ali zdelo se je, da ga nič prav ne razume.

"Verhovenskij beži, Verhovenskij!" je besno zakrčkal Šatov.

"Saj je vendar še tu, ni se odpeljal. Šalo jutri pojde", je mehko in prepričevalno pripomnil Erkel. "Posebej sem ga vabil, naj bo navzgor za priho; k njemu sem bil poslan pravzaprav," se mu je zareklo kakor neiskusnemu dečku. "Toda on je šalibog odklonil, s pretežno, da odhaja; in res je videti da se mu nekam mudí."

Šatov je še enkrat sočutno vzdignil oči na prostata; nato je mahnil s roko čes: vredno ga je pomilovati!

"Dobro, pridem," je naglo odrezal pogovor, "in zdaj se spravite, marš!"

"Točno ob šestih tedaj," se je vijudno poklonil Erkel ter krenil brez naglice po stopnicah.

"Bedaček!" je nehote ušlo Šatovu, ko je gledal z vrha za njim.

"Kaj izvolite?" se je oglašil gost od spodaj.

"Nič, hodite z bogom."

"Mislim sem, da ste nekaj rekli."

II

Erkel je bil "bedaček", ki mu je manjkalo samo glavnega, vladajočega razuma; podrejene, majhne pameti ga je imel toliko, da se je štel lahko za zvitega. Otroško in fanatično vdan "skupni stvari", v resnici pa Pjotru Verhovenskemu, je izpolnil nalogo, ki so mu jo "naši" določili ko so sklenili dejanje in razdelili vloge za jutri večer. Ko mu je Pjotr Stepanovič določil vlogo poslanca, je pogovoril s njim deset minut na samem. Izvršilni posel je bil potreben tej mali, nerassodni naturi, večno hlepeču po farmu tuje volje — o, to se ve, da ne drugače kakor za "skupno" ali "veliko" stvar. Ali tudi to je bilo vseeno, zakaj malenkostni fanatiki, kakršni je bil Erkel, niso zmožni razumeti dela za idejo drugače nego v zvezi z osebo, ki po njih mnenju predstavlja to idejo. Čustveni, prijazni in dobri Erkel je bil mogoče najbrevzetnejši izmed morivocev, ki so se zbrali zoper Šatova, pripravljen sodelovati pri umoru brez vsakega osebnega sovraštva, na da bi le enkrat trenil s očmi. Ukazano mu je bilo med drugim, naj si pri izpolnitvi naloge dobro ogleda okolice Šatova; in ko ga je sprejel Šatov na stopnica ter v svoji razvnetosti gotovo ponevedoma bleknil, da se je vrnila žena, je bilo v Erkelu toliko instiktivne zvižda, da ni pokazal nikake nadaljnje radovednosti, vzle misli, ki se je bliskova zasvetila v njegovi glavi: da je dejstvo ženinega povratka vlepomembno za uspeh jutrišnjega podjetja...

Ni se motil: edino ta dogodek je rešil "lopo-ve" Šatovljeva namena in jim krati pripomogel "iznebiti se ga"... Prvič je vzemiril Šatova, zbil ga iz tira ter mu vzel navadno previdnost in opreznost. Njegova glava je bila zdaj prepolna drugih reči, da bi se bila mogla vgnezditi v nji le najmanjša akrb za lastno varnost. Narobe, s strastno vero je sprejel novico, da misli Pjotr Stepanovič jutri pobediti: tako zelo se je ujemala z njegovo sumnjo! Ko se je vrnil v soboto, je zopet sedel v kot, oprl komolce na kolena ter si zakril obraz s rokami. Grenke misli so ga mučile...

Nato je zdajci vzdignil glavo, vstal na prste in kel pogledat nanjo.

(Dalje prihodnjic.)

Ako nameravate potovati v vašo domovino ali dobiti sem svoje družine ali vaše prijatelje in sorodnike tedaj pišite nam za pojasnila. Mi zastopamo vse parobrodne družbe. Preskrbimo potne in vse druge potrebne listine. The UNION SAVINGS BANK FRICK BLDG 5, Ave. 6, St. Pittsburgh Pa.

ALI VAŠ OTROK JOKA PONOČI? Če je vaš otrok nemiren in nervozen, je najbrže temu vzrok hrana. Če ne morete dobiti vašega otroka, ali ako se vaše mlako ne strinja z njim, rabite Borden's EAGLE BRAND (CONDENSED MILK) (kondenzirano mleko). Hrana, ki je varovala vaš otrok v močine in krapke mleko in šenobe kot vse druge pripravljene hrane skupaj. Odehravajo je tisočeri odravniki in je priporočajo. Izbavite se priljite to oglaš na Borden Company, New York, in prejmi boste kvasprijavne zavodila, kako uporabiti to mleko v zdravstvenem jeziku in otroški kuhinji.